

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет

Кафедра Фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
_____ 2024 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Міжнародне приватне право»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>Гудима Мирослава Мирославівна, доцент кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u>
Профайл викладача	<u>http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>myroslava.gudyma@gmail.com</u>
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Міжнародне приватне право» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 20 год., практичних занять – 20 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

Сучасні економічні, політичні та соціальні зміни зумовили розвиток міжнародних приватноправових відносин, зокрема зовнішньоекономічних, трудових, шлюбно-сімейних, спадкових. Активний розвиток таких відносин зумовлений, зокрема, зміною парадигми міжнародного співробітництва суб'єктів господарювання, розвитком міжнародної туристичної діяльності, розвитком міжнародного обміну професійного досвіду, обміну студентами тощо. Тож очевидно, що сьогодні все частіше виникає необхідність формування у громадян розуміння суті таких правовідносин та вміння застосовувати колізійні норми, що є особливим видом норм, призначених для регулювання таких правовідносин, як в професійній діяльності фахівців – юристів, так і в повсякденному житті.

Міжнародне приватне право є правничою навчальною дисципліною, яка покликана допомогти здобувачам освіти освоїти базову правничу термінологію та ознайомитись з юридичною практикою у сфері міжнародних приватноправових відносин. Під час вивчення курсу міжнародного приватного права здобувачі освіти розглянуть різновиди міжнародних приватноправових відносин, підстави їхнього виникнення, види, структуру, практику та особливості тлумачення і застосування колізійних норм, різновиди суб'єктів таких правовідносин тощо. Крім цього, в спеціальній частині курсу увага приділяється певним різновидам правовідносин, зокрема відносинам власності, трудовим відносинам, зовнішньоекономічним, сімейним, спадковим, процесуальним відносинам, ускладненим іноземним елементом. Акцентується увага також на деяких особливостях розгляду спорів у міжнародних комерційних арбітражних судах, а також особливостях їхнього статусу.

2. Мета і завдання дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

а) дати здобувачам освіти наступні знання та розуміння у предметній сфері міжнародного приватного права:

- основних концепцій юридичної природи міжнародного приватного права;
- ролі та значення міжнародного приватного права для розвитку транскордонного співробітництва між країнами;
- принципів дії колізійно-правового та матеріально-правового методів в міжнародному приватному праві;
- місця міжнародного приватного права в національній та міжнародній системі права;
- значення теорії «функціонального імунітету» для розвитку приватних економічних відносин за участю держави;
- сутності доктрини зворотного відсилання в міжнародному приватному праві;
- правових характеристик джерел міжнародного приватного права;
- змісту основних формул прикріплення в міжнародному приватному праві;
- правового статусу фізичних та юридичних осіб в міжнародному приватному праві;
- особливостей правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в міжнародному приватному праві;

- змістовних характеристик основних конвенцій, що регулюють транспортні зобов'язання в міжнародному приватному праві;
- умов застосування міжнародно-правових звичаїв в сфері міжнародних розрахункових відносин;
- особливостей правового регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом в Україні та зарубіжних країнах;
- специфіки застосування колізійних прив'язок в спадкових та шлюбно-сімейних відносинах з іноземним елементом;
- характерних рис правового статусу іноземців в трудових відносинах з іноземним елементом.

б) виробити у здобувачів освіти наступні когнітивні вміння у предметній сфері міжнародного приватного права:

- виявляти тенденції генезису міжнародного приватного права на сучасному етапі розвитку транскордонних відносин;
- розпізнавати серед існуючих правовідносин, що виходять за межі юрисдикції однієї країни, приватні відносини з іноземним елементом;
- ідентифікувати необхідну формулу прикріплення для регулювання конкретних приватних правовідносин з іноземним елементом;
- співвідносити колізійно-правовий та матеріально-правовий методи;
- аналізувати доктрину обходу закону в міжнародному приватному праві в контексті концепції захисту державою своїх фіскальних інтересів;
- розрізняти позитивну та негативну концепції застереження про публічний порядок.

в) прищепити здобувача освіти наступні практичні навички у предметній сфері міжнародного приватного права:

- застосування до вирішення практичних задач категорійно-понятійного апарату міжнародного приватного права;
- застосування іноземного права до міжнародних приватних відносин в суді України;
- визначення відмінності правового статусу держави в міжнародних приватних та міжнародних публічних правовідносинах;
- встановлення «національності» юридичної особи в умовах плюралізму національних доктрин до даної формули прикріплення;
- виявлення «обходу закону» в діях учасників міжнародних приватних відносин;
- кваліфікування дискримінаційних дій однієї держави до громадян іншої в контексті категорій «взаємність» та «реторсія»;
- розмежування основної та додаткової колізійних прив'язок в конкретних випадках правового регулювання міжнародних приватних відносин;
- формування змісту конкретного зовнішньоекономічного договору у відповідності до норм національного законодавства;
- визначення правомірності обраного права сторонами зовнішньоекономічного договору в контексті існуючих обмежень застосування принципу *lex voluntatis*;
- застосування у майбутній професійній діяльності правника колізійних прив'язок та внутрішньодержавного права України та зарубіжних країн при визначенні права, яке повинно застосовуватись.

Основними завданнями дисципліни «Міжнародне приватне право» є:

- 1) формування наукового світогляду здобувачів освіти;
- 2) засвоєння здобувачами освіти основних характеристик вітчизняної доктрини міжнародного приватного права;

- 3) підвищення правової філософсько-методологічної культури добувачів освіти;
- 4) опанування здобувачами освіти основоположних ідей, концепцій, юридичних конструкцій у сфері правового регулювання майнових та особистих немайнових відносин з іноземним елементом;
- 5) формування у здобувачів освіти умінь самостійно застосовувати матеріально-правовий та колізійно-правовий методи до регулювання міжнародних приватних відносин;
- 6) вироблення у здобувачів освіти основних навичок оформлювати одержані результати пізнання проблематики міжнародного приватного права в есе, наукові повідомлення, доповіді, реферати, наукові огляди;
- 7) опанування здобувачами освіти основ категорійно-понятійного апарату у сфері міжнародного приватного права;
- 8) вивчення здобувачами освіти мінімально необхідного обсягу різних формул прикріплення, що застосовні в окремих видах міжнародних приватних відносин;
- 9) опанування здобувачами освіти змісту правових положень Закону України «Про міжнародне приватне право» та основних конвенцій у сфері міжнародного приватного права.

3. Пререквізити

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» базується на знаннях та уміннях, отриманих студентами при вивченні таких навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Цивільне процесуальне право».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
- СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

- РН 2 Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини (теми 3-10).
- РН 6 Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (теми 3-10).
- РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (теми 1-10).
- РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (теми 1-10).
- РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1-10).

5. Зміст навчальної дисципліни

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» та Навчально-методичні рекомендації з Міжнародного приватного права.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття та джерела міжнародного приватного права

Тема 2. Колізійні норми міжнародного приватного права. Застосування норм іноземного законодавства. Уніфікація та гармонізація норм міжнародного приватного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права

Тема 4. Речові права в міжнародному приватному праві

Тема 5. Договірні зобов'язання в міжнародному приватному праві

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Зобов'язання із заподіяння шкоди в міжнародному приватному праві

Тема 7. Колізійні питання спадкового права

Тема 8. Шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві

Тема 9. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

Тема 10. Міжнародний цивільний процес

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основна

1. Бровдій А. М. Законодавче забезпечення приватноправових відносин. Частина 1. Міжнародне приватне право : конспект лекцій для студентів усіх форм навчання всіх спеціальностей та напрямів підготовки. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 102 с.
2. Вишновецька С. В., Корнеєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнеєв. К. : Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
3. Міжнародне приватне право : підручник. Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін. ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
4. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. К.: Центр учбової літератури, 2010. 316 с.
5. Міжнародне приватне право: загальна частина : навч.-метод. посіб. О. Р. Вайцеховська, О. В. Руденко. Харків : Право, 2023. 256 с.

Додаткова

1. Бичківський О. О. Модернізація колізійної прив'язки *Lex rei sitae* в англоамериканському спадковому праві. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2006. № 2. С. 83–93.
2. Бичківський О. О. Тлумачення та кваліфікація у колізіях спадкування в МПП. Запорізькі правові читання: тези доп. щоріч. Міжнар. наук.-практ. конф., Запоріжжя, 18–19 трав. 2006 р. Запоріжжя, 2006. С.277–278.
3. Борщ М. Г. Проблеми уніфікації колізійно-правового регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві. Журнал східноєвропейського права. 2020. № 82. С. 165- 170.
4. Виговський О. І. Концептуальні засади вирішення колізій у сфері міжнародного речового права. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2011. № 5. С. 66–71.
5. Гудима М. М. , Гудима-Підвербецька М.М. Захист прав споживачів у договорах про надання туристичних послуг з іноземним елементом (в контексті Європейського Союзу). Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. Випуск № 1.
6. Даниленко Д. В. Уніфікація колізійних норм про перевезення морем пасажирів та їх багажу в міжнародному приватному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.
7. Діковська І. А. Колізійне регулювання речових відносин у праві України, Швейцарії, Угорщини та ЄС. Журнал східноєвропейського права. 2019. № 64. С. 15-21.
8. Діковська І. А. Міжнародне спадкування у ЄС та Україні: напрями адаптації права України до права ЄС: монографія. К.: Алерта, 2020. 304 с.
9. Калакура В. І. Міжнародне сімейне право: принципи та особливості колізійного і уніфікаційного регулювання: монографія. К.: Алерта, 2017. 434 с.
10. Кармаза О. О. Спадкування в міжнародному приватному праві: законодавство України та Угорщини. Науковий вісник публічного та приватного права. 2020. Вип.1. С. 42-46.
11. Кисіль В. І. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві. Право України. 2013. № 7. С. 154–182.
12. Ковальчук К. В. Особливості колізійного регулювання сімейних відносин в умовах глобалізації. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №8. С. 97-99.
13. Котуха О. Особливості вибору права, що застосовується до договору. Підприємництво, господарство і право. 2020. №2. С. 42-47.

14. Мережко О. Міжцивілізаційні колізії в міжнародному приватному праві. Юридичний журнал. 2009. № 5. С. 34–36.
15. Михайлів М. О. Особливості колізійного регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві. Право України. 2013. № 7. С. 71-81.
16. Новосад І. В. Теоретичні засади дослідження питань уніфікації міжнародного приватного права в умовах глобалізації. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. Вип. 2. С. 133-137.
17. Новосад І.В. Міжнародне приватне право: історична ретроспективна та сучасність. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7. С. 135–137.
18. Розгон О. В. Деякі колізійні питання регулювання спадкових відносин з іноземним елементом. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2009. № 872 : Серія "Право", Вип. 6. С. 104–108.
19. Ткаченко В. В. Правосуб'єктність в міжнародному приватному праві. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №3. С. 471-473.
20. Ткаченко Є. Правовий режим майна подружжя в міжнародному приватному праві: порівняльний аналіз. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2019. № 2(50). С. 85-87.
21. Христенко Н. Зародження права власності в міжнародному праві. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 3. С. 148–150.
22. Цибульська О. Ю. Міжнародне приватне право : навч.-метод. посіб. для бакалаврів спец. 293 «Міжнародне право». Одеса : Фенікс, 2022. 59 с.
23. Чижмарь Ю. В. Національне та міжнародне трудове право: теоретико-правові проблеми: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2016. 36 с
24. Шишка Р.Б. Еволюція міжнародного приватного права та глобалізація. Часопис Київського університету інтелектуальної власності та права. 2023. № 3. С. 28-33
25. Шупінська О. Колізійне регулювання відносин власності в міжнародному приватному праві деяких країн Європейського Союзу. Право України. 2007. № 12. С. 130–134.
26. Шупінська О. Становлення інституту права власності в міжнародному приватному праві. Право України. 2006. № 7. С. 127–130.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

Офіційне інтернет-представництво Президента України	http://www.president.gov.ua
Офіційний портал Верховної Ради України	http://rada.gov.ua
Урядовий портал	http://www.kmu.gov.ua/control/
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	http://www.ombudsman.gov.ua
Міністерство внутрішніх справ України	http://mvs.gov.ua
Національна поліція України	https://www.npu.gov.ua/
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua
Міністерство юстиції України	https://minjust.gov.ua/ua
Верховний Суд України	http://www.scourt.gov.ua

Вищий спеціалізований суд України з розгляду
цивільних і кримінальних
Справ

<http://sc.gov.ua>

Європейський суд з прав людини

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

Конституційний Суд України

<http://www.ccu.gov.ua/>